

KRAHUJEC OBECNÝ (*Accipiter nisus*)

Taxonomie

Říše: živočichové (*Animalia*)

Kmen: strunatci (*Chordata*)

Třída: ptáci (*Aves*)

Řád: dravci (*Accipitriformes*)

Čeleď: jestřábovití (*Accipitridae*)

Rod: jestřáb (*Accipiter*)

V ČR druh **PŮVODNÍ**

Stupeň ohrožení

- dle IUCN: celosvětově **málo dotčený druh** (Least Concern - LC)
 - současný populační trend: klesající
- dle Červeného seznamu obratlovců ČR je to druh **zranitelný** (VU)

Ohrožující faktory

Krahujec obecný byl vždy nelegálně pronásledován jako škůdce drobného ptactva a pernaté zvěře. Problémem je dále ubývání vhodných míst k hnízdění, vyrušování, úhyny při střetu s lopatami větrných elektráren a v minulosti otravy pesticidy.

Legislativa

- dle Zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, se jedná o druh, který **není možné** obhospodařovat lovem
- dle Vyhlášky ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny je krahujec obecný řazen do kategorie **silně ohrožený druh**
- dle Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostliny (CITES) je řazen do Přílohy II, tedy mezi **druhy, které by mohly být ohroženy, pokud by mezinárodní obchod s nimi nebyl přísně regulován**

Popis

Velikostí odpovídá hrdlička zahradní, rozpětí křídel dosahuje 60 až 80 cm. V letu jej lze rozpoznat podle štíhlé siluety a krátkých širokých křídel a dlouhého ocasu, což mu umožňuje dobře manévrovat v hustém porostu. Rychlé mávání křídel střídá s krátkým plachtěním (narozdíl od poštolky obecné však nikdy netřepotá křídly na místě). Samec se od samice liší menší velikostí, dále má rezavou barvu hrudi a tváří, břicho je bílé a rezavě pruhované. Zobák je šedý se žlutým ozobím, běháky žluté. Staří ptáci jsou

převážně šedě zbarveni, mladší jsou zbarveni do hněda. Oční duhovka u dospělců je oranžová, u mladých ptáků červenohnědá. Samice může být zaměněna za samce jestřába lesního, od kterého se ale liší menší velikostí, kratším zobákem, tenčíma nohama a štíhlejší siluetou.

Rozšíření

Vyskytuje se na většině území Evropy, Asie a na severu Afriky. V Evropě se jedná po káni lesní o nejběžnějšího dravce. V České republice je rozšířen v lesích na většině území, obývá i polní remízy a zeleň kolem vodních toků, hnízdí až po horní hranici lesa, zastížen bývá i výše (včetně vrcholu Sněžky). V 90. letech došlo k výraznému poklesu vlivem využívání pesticidů (hlavně DDT, jehož použití v EU je již zakázáno), nicméně ve 20. století se díky ochranným aktivitám početnost zase začala zvyšovat. V letech 2001-2003 bylo na našem území zaznamenáno 3500-4500 hnízdících párů. Jedná se o částečně tažný druh.

Biotop

Krahujec obecný běžně hnízdí v jehličnatých lesích sousedících se sady a skupinami stromů, často však i v otevřené krajině.

Ekologie

Žije skrytým způsobem života, často se o jeho přítomnosti v okolí neví. Hnízdí v květnu až červnu jednou za rok, je monogamní a teritoriální. Při toku jsou popisovány svatební lety, při kterých oba ptáci za širokých rozmachů křídel vystoupají vzhůru a poté prudce klesají. Hnízdo si staví každý rok nové ze suchých větvíček často v korunách mladých smrků 5 až 10 m vysoko těsně u kmene. Samice snáší 4 až 6 hnědě skvrnitých vajec, na kterých sedí sama po dobu asi 33 dnů. Mláďata poté krmí oba rodiče po dobu asi 4 týdnů na hnízdě a určitou dobu ještě i mimo hnízdo. Pohlavní dospělosti dosahuje krahujec ve stáří 1 až 3 let.

Potrava

Převážně loví jiné ptáky (hlavně z čeledí pěnkavovití, vrabcovití, strnadovití a sýkorovití), vzácně pak drobné savce, plaze a hmyz. Krahujec na svou kořist číhá skrytý ve větvích stromů, méně často loví aktivně, kdy prolétává teritoriem a kořist nečekaným vpádem uloví. Kořist chytá do pařátů a posléze ji konzumuje trháním po částech na vyvýšeném místě.

